

**Pytanie klienta: Kiedy mogę złożyć wniosek o ubezwłasnowolnienie całkowite mamy?
Mama choruje na chorobę Alzheimera**

Ubezwłasnowolnienie całkowite jest instytucją polskiego prawa cywilnego powołaną dla ochrony w ochrony interesów osoby, która ma być ubezwłasnowolniona (Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 września 1972 r. sygn. akt II CR 354/72). Polega na całkowitym pozbawieniu osoby fizycznej zdolności do czynności prawnych, czynności te podejmuje za nią opiekun ustanowiony przez sąd. Oznacza to, że czynności prawne (np. zawarcie umowy rachunku bankowego, pożyczki, sprzedaży, czynności w urzędach) dokonane przez osobę ubezwłasnowolnioną są nieważne (art. 111 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego), wyjątek stanowią umowy powszechnie zawierane w drobnych bieżących sprawach życia codziennego, chyba że umowa taka pociąga za sobą rażące pokrzywdzenie ubezwłasnowolnionego (art. 111 k.r.o. § 2). Za umowy powszechnie zawierane w drobnych bieżących sprawach życia codziennego, można uznać umowy zawierane w celu zaspokojenia bieżących potrzeb.

Zgodnie z art. 13 § 1 Kodeksu cywilnego, ubezwłasnowolnioną całkowicie może być osoba, która ukończyła 13 rok życia oraz która nie może kierować swoim postępowaniem ze względu na chorobę psychiczną, niedorozwój umysłowy albo innego rodzaju zaburzenia psychiczne, w szczególności na skutek pijaństwa lub narkomanii. Przy czym należy pamiętać, że między brakiem możliwości kierowania swoim postępowaniem a chorobą, niedorozwojem albo innymi zaburzeniami psychicznymi musi zachodzić związek przyczynowy. W tym przedmiocie wypowiedział się również Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 17 maja 2013 r. sygn. akt I CSK 122/13 „Istnienie choroby psychicznej lub innej wskazanej w art. 13 § 1 k.c. przyczyny nie jest przesłanką wystarczającą do orzeczenia ubezwłasnowolnienia całkowitego. Musi jej jeszcze towarzyszyć powiązana przyczynowo z tymi przyczynami niemożność kierowania swoim, szeroko rozumianym, postępowaniem przez osobę fizyczną, której wniosek dotyczy (...).”

Odnosząc się do braku możliwości kierowania swoim postępowaniem, warto zwrócić do ww. postanowienia Sądu Najwyższego, w którym sąd ten wskazał, że „Przez pojęcie "niemożność" rozumieć należy brak świadomego kontaktu z otoczeniem oraz brak możliwości intelektualnej oceny swojej sytuacji, swojego zachowania i wywołanych nim następstw.”

Podsumowując, o ile osoba, która miałaby zostać ubezwłasnowolniona ukończyła 13 lat oraz jeżeli w związku z chorobą psychiczną, niedorozwojem umysłowym albo innego rodzaju zaburzeniami psychicznymi, w szczególności pijaństwem lub narkomanią, nie jest w stanie kierować swym postępowaniem to zachodzą podstawy do skierowania takiego wniosku do sądu. Choroba alzheimera bez wątplenia jest chorobą psychiczną, jednakże każda sprawa jest rozpatrywana indywidualnie i nie wystarczy sam fakt bycia chorym, występowania niedorozwoju umysłowego, czy

zaburzeń psychicznych, kluczowymi jest czy skutkuje ona niemożnością kierowania postępowaniem osoby chorej, co będzie podlegało ocenie sądu.